

Jeg vil dog gøre den ærede Minister opmærksom paa, at der er visse Bestemmelser, vistnok i § 9, som have Hensyn til Opførelse af Spiserum og Opvarmning for alle de under Fabrikloven indbefattede Personer, og det lader sig vel neppe bringe i Anvendelse, hvor Talen er om Mergelgrave, Grusgrave o. s. v. Maaske det derfor vil være nødvendigt paa det paagældende Punkt at reservere sig mod Krav af saa vidtgaaende Beskaffenhed.

Ministeren har i Modsætning til Arbejdsraadets Forslag foreslaaet, at Mejerivirksomhed fremdeles skal være fritagen for Tilsyn, saaledes som Tilfældet er efter den gældende Lov, d. v. s., at Børn og unge Personer skulle kunne arbejde ubegrænset i Mejerier, Dag og Nat, ja, paa Helligdage. Jeg kunde bedre forstaa dette, hvis den ærede Minister havde været paa det rene med, hvad jeg var i 1901, at det blev stillet som Betingelse for overhovedet at faa Fabrikloven gennemført, at Mejerier blev ligefrem undtagne, ikke i Henseende til en Højesteretsdom, som havde statueret at de ikke vare Fabrikker, men fordi det blev udtrykkelig forlangt. Hvis den ærede Minister havde sagt: Jeg tror ikke, vi faa denne Lov ført igennem, dersom vi tage Mejerierne med, saa skulde jeg ikke have sagt noget, thi jeg selv maatte, som sagt, tage saadanne Hensyn, da jeg i sin Tid maatte opgive at faa Mejeridrift medtagen i Loven for ikke at risikere hele Lovens Stranding. Men det har den højtærede Minister ikke sagt. Han siger i Bemærkningerne, at Regeringen har i og for sig ikke ønsket at hævde nogen Særstilling for disse Virksomheder, men da det ved det Rigsdagen i indeværende Samling forelagte Forslag til Lov om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. (§ 5) er forudsat, at der vil blive iværksat et særligt Tilsyn fra det offentlige Side gennem et af Landbrugsministeren udstedt Regulativ for Sundheds- og Renlighedsforholdene i Mejerier, har Ministeren opretholdt den hidtil gældende Undtagelse fra Fabriklovens Forskrifter. Men dette synes jeg ikke er rigtigt. I Lovforslaget angaaende Handel med Smør staar der, at der i disse mange Tusinde Mejerier skal være Opslag om, at de skulle være rene, for at Smørret ikke skal blive urent og vort Smør faa et daarligt Renommé. Men det har ikke noget at gøre med Beskyttelsen ved Børns og unge Menneskers Anvendelse, heller ikke med Hensyn til Natarbejde og med Hensyn til, hvad Fabrikloven i det hele gaar

ud paa. Jeg mener, at en saadan Bestemmelse paa 3 Linier i Smørloven om, at der i Mejerierne skal findes et af Landbrugsministeren udarbejdet Regulativ om Renlighedsoverholdelse, kan ikke paa nogen Maade blive Stedfortræder for en Fabriklov. Dennes Forskrifter om beskyttende Forholdsregler angaaende Børn, unge Personer og til Dels ogsaa voksne Kvinder udgøre dens væsentligste Krav, Hensynet til Renligheden kommer først i anden Linie, og den er der desuden sørget for gennem Fabrikloven, saa der behøvedes for saa vidt ikke nogen anden Lovgivning for ogsaa at sørge for, at Mejerier blev renholdte. Dersom man havde medtaget Mejerierne, vilde Indenrigsministeren have Tilsyn gennem Fabriktilsynet i Stedet for, at Toldvæsenet eller Politiet nu skal undersøge, om dette Regulativ er slaaet op eller ej. Maaske Ministeren har bedre Grunde for, at Landbrugets egentlige industrielle Virksomhed i denne Udstrækning skal undtages fra den almindelige Lov, men den Grund, den ærede Minister har givet, maa jeg tillade mig at betegne som lidet fyldestgørende. Jeg tror nok, at der arbejder mange Kvinder om Natten i Mejerierne. Her er foreslaaet i denne Lov, at Kvinders Natarbejde skal være forbudt, og der skal altsaa gives dem en Særstilling med Hensyn til Mejerierne til Arbejde Dag og Nat, medens det forbydes alle andre Steder, og det er dog vist et ret anstrengende Arbejde. Jeg har den Mening, at det ikke blot hos de Arbejdsgivere og Arbejdere, som have andraget om, at Mejerier blive inddragne under Fabriklovgivningen, men ogsaa hos Flertallet i dette høje Ting, i hvert Fald Flertallet i det Parti, hvortil jeg hører, vil være den Anskuelse, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til en saadan Undtagelse, og jeg kan i alt Fald slet ikke finde den højtærede Ministers Motivering fyldestgørende.

Den maaske vigtigste Forandring angaar Aldersgrænsen for arbejdsberettigede Børn. Hvis den bliver vedtagen, naa vi, hvad der allerede blev foreslaaet i 1899, da den nugældende Lov blev forelagt, nemlig, at Skolegang og Fabrikarbejde ikke maa forenes. Ved den endelige Vedtagelse af Loven i 1901 blev Grænsen fastsat til 12 Aar i Stedet for ved Skolepligtens Ophør omkring det 14de Aar. Man fandt den Gang, at det var et for stort Spring at gøre paa en Gang, at gaa til det 14de Aar, og der var ogsaa adskillige, som af principielle Grunde vare imod at sætte Græn-